

Чи ми повинні постити?

Дуже багато християнських конфесій, особливо ці які були утворені в ХХ ст. шалено виступають проти християнського посту. При цьому для свого виправдання вони посилаються на слова Спасителя: «Не те, що входить в уста, людину сквернить, а те, що виходить із уст, те людину сквернить» (Мф. 15, 11). Улюбленим текстом цих нео-християн є також слова апостола Павла до Корінфян: «Їжа не наближає нас до Бога: бо, чи ми їмо — нічого не здобуваємо, чи не їмо — нічого не втрачаємо» (1 Кор. 8, 8).

Наведені слова Христа й апостола спрямовані не проти посту як такого, а проти лжепосту фарисейських законників, проти чванства і всього показного. Не знаходимо ми в Біблії заборони чи заперечення посту Христом або апостолами. Ось приклади: пішов Мойсей на гору Сінай для одержання скрижалей і «пробув там, — говорить Старий Завіт, — Мойсей у Господа сорок днів і сорок ночей; і хліба не їв, і води не пив» (Вих. 34, 28); «тоді всі сини Ізраїлеві і весь народ... сидючи там, плакали перед Господом і постили у той день до вечора» (Суд. 20, 26), — розповідається в книзі Суддів. У 1-й книзі Царств записано: «І взяли кістки їх (царя Саула і сина його) і поховали... і постили сім днів» (31, 13). У 3-й книзі Царств (19, 8) про пророка Іллію розповідається, що він, йдучи до гори Хорів, сорок днів і сорок ночей постив. Есфір говорила іудеям: «Постіться ради мене і не їжте, і не пийте три дні ні вдень, ні вночі, і я зі служницями моїми також буду постити» (Есф. 4, 16). Святий пророк Давид каже: «Виснажував я постом душу мою» (Пс. 34, 13) і ще «Коліна мої знемогли від посту» (Пс. 108, 24). Постили також ніневитяни, щоб Господь їх помилював (Іон. 3, 5).

У Новому Завіті ми бачимо те ж саме: перед тим, як вийти на всесвітню проповідь, Христос постив сорок днів і ночей. А дияволу, який Його спокушав, Він сказав: «Не хлібом єдиним житиме людина, а кожним словом, що виходить з уст Божих» (Мф. 4, 4). Постився й Іоанн Хреститель (Мф. 3, 4), і Спаситель про нього сказав: «Прийшов Іоанн, не їсть і не п'є» (Мф. 11, 18). Він не їв і не пив, і Христос не засудив його за це, а звеличив. Про святих апостолів у Діяннях сказано: «Коли вони служили Господу і постили, Святий Дух сказав: відділіть Мені Варнаву і Савла для діла, на яке Я покликав їх. Тоді вони, попостившись і помолившись та поклавши на них руки, відпустили їх» (Діян. 13, 2–3). Свята Анна пророчиця, вдова, що мала 84 роки, не відходила від храму, «постом і молитвою служила Богу день і ніч» (Лк. 2, 36). Апостол Павло після свого чудесного навернення до Христа три дні не їв і не пив. (Діян. 9, 9)

Ще у Апостольських часах ми отримали постанову щоб постити двічі на тиждень. "Нехай пости ваші не збігаються у часі з постами лицемірів. Вони постять другого і п'ятого дня тижня. Ви ж постіть в середу і п'ятницю." (Дідахе 8). Також перед хрещенням усі мають поститися "А перед хрещенням нехай постять і той, хто хрестить, і той, кого хрестять, й інші, хто може. Звели ж постити тому, кого хрестять, за день або за два." (Дідахе 7)

У Пастир Єрма праці яка була написана в початку другого століття вчить так: "Те, як ви бажаєте постити, не є істинний піст, але я навчу тебе, який піст є досконалим і угодним Богу. Слухай. Бог не хоче такого суєтного посту, бо, постячи таким чином, ти не звершуєш правди. Пости ж Богу таким чином: не лукав у житті, але служи Богу чистим серцем; дотримуйся Його заповіді, ходи в Його повеліннях і не допускай жодної злої похоті в

своєму серці. Віруй в Бога, і якщо сповниш це, і матимеш страх Божий, і стримуватимешся від всяких злих діл, то житимеш з Богом. І таким чином ти вчиниш великий і угодний Богу піст." – (Пастир Єрми, книга 3, подоба 5) Далі він продовжує " Буду, — сказав він, — з тобою, тому що маєш такий добрий намір; буду також зі всіма, що мають такий намір. Цей піст, — продовжував він, — при виконанні заповідей Господа дуже добрий, і дотримуйся його таким чином: насамперед утримуйся від всякого поганого слова і злої похоті і очисти своє серце від всіх суєтних діл віку цього. Якщо дотримуватись цього, то піст у тебе буде праведний. Поступай же так: виконавши вищесказане, в той день, у який постиш, нічого не їж, окрім хліба і води; а з їжі, яку ти таким чином збережеш цього дня, відклади і віддай вдові, сироті або бідному; таким чином ти смириш свою душу, а той, що отримав від тебе, наситить свою душу і за тебе молитиметься Господу. Якщо чинитимеш піст так, як я повелів тобі, то жертва твоя буде приємна Господу, і цей піст буде записаний, і діло, що таким чином звершується, прекрасне, радісне і угодне Господу. Якщо ти дотримаєшся цього з дітьми своїми і зі всіма домашніми твоїми, то будеш блаженний; і всі, хто тільки дотримається цього, будуть блаженні, і чого б не попросили у Господа, все отримають" (Пастир Єрми, книга 3, подоба 5).

В Апостольських Постановах написано "Але все це написано і в Євангелії. Він Сам заповідав нам постити в ці шість днів через нечестя і беззаконня юдеїв, повелівши скорботити за них і плакати за їхню погибель; бо і Сам проливав сльози за них, що не дізналися часу відвідання свого. В середу ж і в п'ятницю Він повелів нам постити: в середу — тому що тоді Його зрадили, а в п'ятницю — тому що тоді Він постраждав; а розрідшати піст Він повелів у сьомий день, як проспівав півень, в саму ж суботу повелів Він постити не тому, що належить постити в суботу, коли закінчено творіння, але тому що потрібно постити тільки в ту суботу, в яку Своритель був ще під землею. Бо юдеї схопили Господа у саме своє свято, щоб збулося слово, яке говорить: «Поклали знамення свої посеред свята свого, і не пізнали» (Пс. 73: 4). Отже, належить скорботити за них, тому що вони не повірили Господу, коли Він прийшов, але відкинули учення Його, самі визнавши себе недостойними спасіння." (Книга 5, Канон 14)

Святий Василій Великий про піст говорив так: «Піст народжує пророків і зміцнює сильних; піст робить законодавців мудрими. Піст — добрий захист для душі, непохитний супутник для тіла, зброя для доблесних, а для атлетів — гімназія. Піст відганяє спокуси, помазує на благочестя; це товариш пильності й майстер цнотливості. На війні він хоробро воює, у мирі вчить тиші». (Проповідь про піст)